

آبونه شرايطى : هر بر ايچون
 سنه لکى (۴۰۰) آلتى ايلنى
 (۲۲۵) ممالك اجنييه ايچون
 سنه لکى (۴۵۰) ، آلتى آيلنى
 (۲۵۰) غروشدور .

نسخه سى ۷,۵ غروشدور .
 سنه لکى ۵۲ عددور .

اداره خانه : باب عالي جاده سنده
 رشيد افندى خائنده .

اخطارات
 آبونه بدلى پشيندر .

مسلكه موافق آثار مع الممنونيه
 قبول اولنور . درج ايدله ين
 يازير اعاده اولتماز .

والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

باش محرر
 محمد ماسكف

صاحب و مدير
 اشرف اديب

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

تكملة

آدوره من تبديلتده آريچيه
 غروش كوندر مليدر .

مكتوبلرك امضالرى واضح
 و او قوناقللى اولسى و آبونه
 صره نومروسنى محتوى
 بولونسى لازمدر

ممالك اجنييه ايچون آبونه
 اولانلرك آدرس لرينك
 فرانسزجه يازلسى رجا اولنور .

پاره كوندر لديكى زمان نهيه
 دائر اولدينى بيلديرلىسى
 رجا اولنور

کورولور که بتون دنیا ده مفرط جریانلره ، اجتماعی ، اقتصادی موارنه سزلکلره قارشى برعکس العمل حاصل اولمشر . بوده حسیات دینه نك یکیدن کسب قوت ایلمسی انتاج ایلشدر . آرتق غرب طالعجه آ کلاشلمشدر که جهانی بو کردادن قورتاراجق آنجق مغنویات واعتقاددر .

جهانک بو کونکی روحیات واجتماعیاتی ، وضعیتی ، دنیایه مسلط اولان تهلکه لری تدقیق وتحلیل ایتدکن صکره هیئت اجتماعی مزکده بواجوال مواجهه سنده کی موقعی تعیین ونهیت ایتک بروطفه حالی آلیر . بیوک فلا کتورک ، اوزون محاربه لک آلامنی سینه سنده طاشیدان جمعیتزک دنیایی صاران وصارصمق استعدادینی کوسترن تخریبکار عقیده لره قارشى قوه مقاومه سی موجودمیدر ؟ اقتصادی ضرورتلر فقیر مملکتیزی بو کون ایچون مستهلک بر وضعیتده بولندیرمقدمه ، حیات بهالیانی کندینی شدتله حس ایتدیرمکده در . سله رجه دوام ایدن حیات ویمات مجادله سنک طبیعی بر نتیجه سی اوله رق علم وعرفان ساحه سنده حاصل اولان تدنی قابل انکار دکلددر . بولره برده منحوس جدالری تعقیب ایدن مادی ، معنوی یورغونلنی علاوه ایدرسه ک بینه اجتماعی مزک وخیم بر خسته لقدن هنوز قالقان بر انسان کی هر درلو مهالک معروض بولندیغنی قبول ایتک ضروریدر . بو وضعیتده هر هانکی مضر برتأثیرک عکسفی منع ایتک یک قولای دکلددر . اساساً حربدن عون حقله مظفر چیقان هیئت اجتماعی مز ایچون اک تهلکه لی دور بو دوره نقاهتیدر . جهانک بو کونکی حالی نه بیوک برعبرتدر . بونک ایچون نوران امتک بتون اهتنامی ، دقتی ، غیری ، بصیرتی اعظمی اهمیتله وضعیت اوزرنده تمرکز ایتلیدر . چونکه محاربه یی قازانق رفاه وسعادت ایچون مسدود بولسان بر یولی آچقددر . اصل هنر بو یولده انحناسز یورویه رک غایبی الیه ایتمکدر . اطرافیزی بوقدر تخریبکار جریانلر احاطه ایدرکن مهالک حقیقیه یه قارشى المزده یکانه برنقطه استناد ، قوه مقاومه موجوددرکه ، اوده مغنویات واعتقاددر .

بو مفهوم داخلنده شخصی سبجه لرمزدن هیئت اجتماعی مزى علاقه دارایدن اخلاقی ، روحی ، طالعوی خصوصاته قدرهرشی یالکز ویالکز ایمان ایله یشایه بیله جکدر .

مجاهده ملیه تاریخی بو حقیقتک اک یقین واک جانی بر مثالیدر . ملت حربی یالکز ایمان قوتیه قازاندی . بو کون اناطولی تحریک ایچنده قیوراندینی دورلو تهلکه لردن ، اجتماعی فوضالردن مصون بولونیورسه بوده انجق ایمانک فیضکار قوتندن بشقه بر مؤثر دن متولد دکلددر . اساساً تمزک قوتی بشری هیچ بر عقیده وصنعی جریانلره قابل مقایسه دکلددر . عصر لردنبری اجتماعیات اسلامیه ایله روحیاتی ، اخلاقیاتی تقویه

وترصین ایدن ملتمز استقلال سیاسینک لازم غیر مفارقی اولان استقلال روحی واجتماعی سنی ایماندن بشقه بر قوتله محافظه یه مقتدر دکلددر . بو کیفیت اوله ناقابل اعتراض برده ایتدر که غربله تماسک وبالنتیجه تقلیدک زیاده اولدینی استنبول کی محیطلرده تساند ، اخلاق ، سبجه ، طالع و تربیه مفهوم مارینک شایان مرحمت اولان حال تردیسی رایکنجی مثال حاجت براقیه جق درجه ده حقیقی تنویر ایدر . تردیات وسقوط اجتماعی ایله مساعد بر زمین تلقیح تشکیل ایدن یرلر جهانی بیقان جریانلر ایچون اک مهالک بر آجیق قیو حالنده در . غیر شعوری بر تقلید ، تسامح اخلاقی ، سبجه سزلک ایله پیرانمغه باشلایان هیئت اجتماعی مزى غریب ایچنده قیوراندینی بومهلکه لردن آنجق سجایای اصلیه سی ، مغنویاتی قورتارای بیله جکدر .

مسح حکمت

اخلاقیات

هر فردک نفسه قارشى وظائف اخلاقیه سی

هر فردک ، نفع وضرری کندیسنه طاند اولق اوزره مثبت ومنفی برطاقم وظائف اخلاقیه سی وارددر . بو وظیفه لک بر قسمی حیاته ، ایکنجی قسمی محته ، اوچنچی قسمی عفته ، دردنجی قسمی ده ثروته متعلقدر . حیات موجودیت بشریه نك اس الیاسنی تشکیل ایتدیکی ایچون ، اوکا متعلق وظائف اخلاقیه برنجی درجه ده بر موقع احراز ایدر . حیاتسز ، نه دنیا اوله بیلیر ، نه ده عقب اوله بیلیر ، نه ده بشریت اوله بیلیر . مثبت وظیفه لری ایفایتمکدن متولد مادی ومعنوی سعادتلر ومنفی وظیفه لری ایفایتمه مکدن متولد مادی ومعنوی عقوبتلر آنجق حیات انسانیه یه تعلق وترتب ایدر . بناء علیه هر هانکی فردک ، برنجی درجه ده قیمت واهمیت ویره جکی وظیفه لر ، حیاته تعلق وترتب ایدن وظیفه لردر . بوساحه ده کی مثبت وظیفه لر حیاته نافع فعل وعمللری اجرا ایتک ، منفی وظیفه لردر حیاته مضر فعل وعمللردن مجتنب بولنقددر .

مثلاً : حیاته ، لوازمی ویرمک مثبت بروطفه اخلاقیه در . فقط بولوازمی ویررکن ، افراط وتفریطه میدان ویرمه مکده منفی بروطفه اخلاقیه در . لوازم حیاتی یی تدارک اوغورنده صرف مسامی ایتک یه مثبت بر وظیفه اخلاقیه در . فقط بو اوغورده صرف ایدیله جک قوتک افراط درجه یه واردیرلماسی حیاتی رخنه دار ایدم جکی کی ، تفریط حالنده بواندیرلماسی ده یه حیاتی خللدار ایدر . بناء علیه صرف ایدیله جک قوتک حال اعتدالده بولندیرلماسی مثبت بروطفه اخلاقیه ، افراط وتفریط درجه لری نه واردیرلماسی ده منفی بروطفه اخلاقیه در . حیاتک لوازمی یالکز مادی شیلر دکلددر ، علم ومعرفت ، حریت ، دیانت کی فضیلتلرده

بولندینی دنیوی و اخروی فیوضاتندن محروم بیراقق ، اوکا ظلم و اشکنجه ایتمکدر .

صحتک مختل اولماسندن حصوله کلن مادی و معنوی ضرر لر یالکیز فردک حیاته منحصر قالماز ، عائله افرادینک و هیئت اجتماعیته حیاتی ده متضرر اولور . چونکه کربک عائلیه و کربک هیئت اجتماعیته قارشى مکلف بولندینی وظیفه لری ایفایه مقتدر اوله من . حیاتک شرائط صحیه سینه رعایتکار بولنق و لزومی درجه ده معلومات صحیه ایدمه که چالیشق مثبت بر وظیفه اخلاقیه و بووظیفه اخلاقیه قارشى اهمالکار طاور انماقده منفی بر وظیفه اخلاقیه در . اسلامیتک صحت و یردیکی قیمت و اهمیت ده علم ابدان تحصیلک علم ادیان تحصیلک تقدیم ایدمه سی ، عندالایجاب محرمات ایله تداییه رخصت و یرلمه سی ، عندالضروره - ستری لازم - بعضی اعضائک اطبایه قارشى کشفنه جواز و یرلمه سی ، مسکراتک تحریم بیورلمش اولماسیله ثابتدر .

حیاته صحت نه درجه لازم ایسه ، عفت و ناموس ده او درجه لازمدر . حتی عفت و ناموس ایله مترافق اولمایان صحت حیاته مضردر . حیاتک عفتی اخلاخله خادم اوله جق صحتک اختلالی صاحب حیاتک اک بیوک بر منفعتیدر . و بلیکه عفتسز حیاتک کلیاسونمه سی محض خیردر . چونکه عفتسزک حیاتی بدبخت ایدر . عفت بر محیط اجتماعی ده ، عفتسز حیات صاحب لری کیمسه نیک نائل التفات و اعتباری اوله من . مطلقا بر محیط اجتماعی ده ، یاشامق مجبوریتده بولنان بر کیمسه ایچون ده بوندن مدهش بدبختاق اوله من . عفتسز حیات هم دنیا ده ، هم عقبا ده عذاب و عقابه معروض و محکومدر . چونکه عفتسزک منبع شروردر ، شرر ایسه دائما داعی عقوبتدر ، عقوبت ده حیاتک قاتلانجنی بر اشکنجه در . بناء علیه ، عفتی اخلاخله ایدن کیمسه کندی حیاته سوء قصد ایتش اولور . عفت بدن انسانیک لاعلی تعیین بر عضوینه مخصوص دکلددر . قلب ، عقل ، روح ده داخل بولندینی حاله بتون اعضای داخلیه و خارجیه نیک ، کندیلرینه مخصوص عفتلری وارددر . هر عضوک عفتی دائما خیر و فضیلت اوغرنده استخدام اولماسیدر . بر عضوی شرور ذلیت اوغرنده استخدام ایتک اوعضوک عفتی اخلاخله ایتمکدر . اسلامیتک معنوی مجرملره عذاب و عقاب اخروی جزالری ، مادی مجرملره ده تعزیر و حد جزای دنیویلری تعیین ایتمه سی محافظه عفته نه درجه قیمت و اهمیت و یردیکی بزه افهام ایتمکده در .

مال و ثروت ده حیاتک لوازمنددر . ثروتسز هیچ برشی محافظه ایدیه من . حیاتک محافظه سی مال و ثروته متوقف بولندینی کی ، حریت ، دیانت ، صحت ، عفت کی لوازم حیاتیته نیک محافظه سی ده مال و ثروته محتاجدر . علم و معرفت ده مال و ثروت ایله کسب ایدیه بیلیر . ثروتسز حیات حر اوله من .

حیاتک لوازم معنویه سنددر . فقط تحصیل علم و معرفت اوغرنده صرف اوله جق مساعی حیاتی پیراداجق درجه یه وارمایددر . حریتسز حیات زمام حرکتی راکبتک قبضه سنده بولنان مطیعته حیاته بکزمه . تعبیر دیگر ایله : حریتسز حیات جهنمی بر حیاتدر . دیانتسز بر حیات دنیا ده استنادکا هندن و عقبا ده استراحتکا هندن محروم بر حیاتدر . و بوفضیلتلری حیاته قازاندیرمایه چالیشق اک لزومی بر وظیفه اخلاقیه در . اسلامیتک حیاته نه درجه قیمت و اهمیت و یردیکی ، شو اساسات تشریعیه دن لایقیه آکلاشیلیمقده در :

۱ - حیاتی تهلیکیه القا ایتک نهی بیورلمش و آنجق غایه عمومی اسلامیه اوغرورنده فدای حیاته جواز و یرلمشدر .

۲ - کفری موجب الفاظ و کلماتک تلفظی منع ایدلمش و فقط تهدیدینی ایقاعه قدار بر مکروهک ائندن حیاتی قورتارمق اوغرورنده - اطمئنان قلیسنه خلل کتیرمه مک شرطیه - الفاظ دفرک تلفظه رخصت و یرلمشدر .

۳ - دوموز اتی کی محرمات شرعیه تحریم بیورلمش ، فقط بشقه صورته حیاتی قورتارمق امکاتی بوله مایان مضطر بر کیمسه یه محرماتی یمک رخصتی و یرلمشدر .

۴ - افای حیات ایدن قاتل متعذرله عقوبات اخرویه تشدید بیورلمشدر .

قاتلله قارشى ، دنیا ده قصاص جزاسی تعیین بیورلمشدر . اسلامیتک حریت و یردیکی قیمت و اهمیت ده شو اساسلر ایله ثابتدر :

۱ - جمعیت اسلامیه یه ریاست ایده جک کیمسه نیک حر اولماسی شرط قیلنمشدر .

۲ - مثلا ادای شهادت کی بعضی حقوق مدنییه اهلیت حریت ایله مشروطدر .

۳ - اکثر معاملات مدنییه نیک صحتده حریت شرطدر .

۴ - کوله لربک ، مال و متاع کی بیع و شرایه تابع طوتیلیمه سینه مقابل حر لربک بو معامله دن استننا ایدلمش بولماسی نظر اسلامده حریت ایله انسانیتک توأم اولدیفنی کوستریر .

۵ - جمعه و عیدین نمازلری کی عباداتک وجوبنده حریتک شرط قیلنمش اولماسی بر مسلمان ایچون حریتک نه درجه قیمتی بولندیفنی کوسترمکه کافیدر .

صحت ، شه سز ، ایلك لازمه حیاتدر . صحتک یوقلنی و یا خود بوزوقلنی حیاتک ثمراتی اقطاعه مانع اولور .

حیات ، صحتسز نه دینی ، نه ده دنیوی وظیفه لری ایفا ایدمه من . وبناء علیه اووظیفه لربک نافع نتیجه لرندن محروم قالیر . حیاتی ، مستعد

ثروتسز، حیات وظائف دینیہ سنی ایفا ایدہ من۔ ثروتسز، حیاتک صحتی مختل اولور۔ صحتی مختل اولان حیات ثروتسز تداوی اولنہ من۔ ثروتسز حیاتک عفتی دائماً تہلکہ بہ معروضدر۔ ثروتسز، حیات جہالتہ محکومدر۔ ثروتسز، عالم علملرینک شرفی محافظہ ایدہ منلر۔ مال و ثروتک کرک حیاتہ و کرک حیاتک لوازم معنویہ سنہ خلل و ضرر ویردیکہ واردر۔ ثروت ایچون حیاتہ سوء قصد ایدلدیکی و ثروت صاحبلرینک ثروتلری سایہ سنہ بر جوق قناتقلر ارتکاب و ایقاع ایتدکاری کورولمکدہ در۔ برکیمسہ کندی ثروتیلہ کندی عفتی اخلاص ایدیور، منہیات دینیہ نک مرتکبی اولیور۔ آنک ایچون ثروتسزلاک بعض کیمسہ لر حقندہ نفع محضدر۔ فردک، مال و ثروت ساحہ سنہ کی مثبت وظائف اخلاقیہ سی کسب ثروت اوغرندہ دائماً تثبیت شخصیدہ بولنق، قازاندینی مال و ثروتی حیاتک لوازم مشروعیہ سی اوغرندہ صرف و استہلاک ایتک، منفی وظائف اخلاقیہ سی دہ کسب ثروت اوغرندہ کی مساعیسی حرام و حلالی تفریق ایتہ جک بدرجہ احتراصہ واردیرماق، ثروت مشروعیہ سی غیر مشروع ساحہ لردہ اسراف و استہلاک ایتہ مک، حیات و لوازم حیاتہ خلل و ضرر ایران ایدہ جک افعال و اعمال اوغرندہ صبر فیاتدہ بولنماق در۔ کرک مثبت و کرک منفی وظائف اخلاقیہ سی ایفا ایتہ من فردلری علم اخلاق شدتہ توییح و مؤاخذہ ایدر۔ اخلاق، دنیا و آخرت سعادتلرینک منبعیدر۔ انسانیت حسن اخلاقدن عبارتدر۔ اسلامیتک یکانہ ہدفی دینی و دنیوی اخلاقک تأسیسی، تعمیمی و حسن محافظہ سیدر مکارم اخلاقیہ سایہ سنہ درکہ انسان درجہ ملکوتیتہ واصل اولور۔ انسانلرک سائر حیواناتدن امتیازی اخلاق سایہ سنہ در۔ اخلاقسز کیمسہ قیمتجہ حیواناتک دونندہ در۔ ہنر حیوان قالمایہ دکل، انسان اولمایہ چالیشمقددر۔ عجبی عقیف

فریضہ صیامک یا کلمہ بر تفسیرینہ فارسی

- ادیب ظریف سلیمان لطیف بک -

میر محترم افندم،

۲۳ نیسان ۱۳۴۰ تاریخلی (رسمی غزتہ دہ مندرج رمضان مضاجہ سی سرنامہ لی مقالہ علیہ کزی لایق اولدینی اعتنا ایلہ او قودم۔ اسکی زمانلری، ضمنوی رمضانلری برلوحہ صنعت شکندہ بوتون سرائیلہ تصویر، قارلریکیزہ زمان ایچندہ زمان تمثیل ایدیورسکیز، قسماً ادراک ایدہ بیلدیکم او شن و روشن کونلرہ عائد خاطرات و بیاناتکیز، فقیری دہ طبع رفیقکیز قدر متہیج و متحسین ایتدی فقط ناصلکہ اوزمانلر کلش، یکمیش دوام ایتہ مشدر۔ آنلرہ عائد اولاجق تأثراتک دہ بقاسی اولماق غایت طبعیدر۔

مقالہ کوزل و مؤثر، فقط بوکون ایچون الکذاثقہ پیرافقراقی آرائیلرہ نیجہ احکام صومہ تعلق ایدن جہتلریدر، مطبوعات ستونلرندہ بوتورلو فکرلرہ نادراً تصادف ایدلدیکی ایچون اذواق صائمہ بہ مادتا نشوۃ افطار حکمی وریبور، خوشہ کیتدی، ہم او قودم، ہم کولدم... یالکیز بعض نقطہ لری وار، بز جوق جہتلردن شایان نظر کورونور، ذات عالیرینک مسئلہ بہ او قدر اہمیت عطف ایتہ مش اولدینکیز اکلاشیلیور، بوقسہ موضوع بحث

ایتدیکنکیز آیت کریمہ نک مال کزیننہ اطلاع حاصل ایتک، الواح آثارینک ہر نقطہ سنندہ بر بدیہ کیزلہ مک اقتدار خارق المادہ سنہ مالک اولان ادیب سحار سلیمان لطیف بک ایچون او قدر مشکل اولماق لازم کلیردی۔

واحتمالکہ زمان عالیکنز مساعد بولنمازدی دہ... کندیلرندن استیضاح حقیقت ایتدیکنکیز صاحب صلاحیت علمادن عد ایتہ مکیز شرطیلہ۔ مساعدہ بیورولورسہ۔ فقیردہ فکر آسزہ بر آرز معاوندہ بولنق ایسترم۔ اولاً وسم ایتدیکی قدر او آیت کریمہ نک مفاد جلیلنہ دائر بیلہ بیلدکاری خلاصہ عرض ایدہ ہم، نقادانہ لرینہ دہ بنہ بورادہ آبریحہ بدقیق ایدہ رز:

قرآن کریمدہ «یا ایہا الذین آمنو... ایاماً معدودات» قول شریفیلہ۔ کہ ای مؤمنلر، سزدن اولکی ارباب دیانت کی سزہ دہ اوروج فرض قیلندی، مأمول کہ شو ایام محدودہ بی پرہیزکار کچیررسکیز۔ دیمکدر۔ بشون مؤمنینہ صوم رمضانک فرضیق بیان بیورولیور۔ متعاقباً اصحاب اعذار حقندہ کی حکم شرعی بہ نقل بحث اولنہ رق «فن... مریضاً اوغلی سفر... من ایام اخر» آیت کریمہ بیلہ، خستہ اولان یاخود حال سفر بری دہ بولونان کیمسہ لر اوروج طوتمدینی تقدیردہ۔ اعادہ عافیت یاخود اقامت حالندہ۔ ایام سائرہ دن او قدر کون قضاء صائم اولاجقلری بیلدیریلیور۔

بوندن سوکرہ بالتدریج بنہ اصحاب اعذاردن اولوب، طوتہ میہ جنی اوروجلری قضا ایتہ سنندہ حسب الشیخوخہ امکان بولونمایان اختیارلر حقندہ کی حکمہ انتقال ایدیلہ رک «وعلی الذین یطیقونہ...» قول کریمی ایلہ آنلرک دہ فدیہ ویرمہ لری بیان اولنیور کہ بو آیت کریمہ نک معنای جلیلی دہ۔ ادای سوم ایچون صوک قدرتلری صرف ایدہ رک عاجز قالانلر اوزرینہ فدیہ ویرمک، مسکین اطعام ایتک واجب اولور۔ دیمکدر۔

ذات عالیرلی بو آیت اخیرہ دن پک غریب بر فکر استخراج ایدہ رک: «فقیری اطعامہ مقتدر اولانلرک اوروج طوتفہ ذی طاقت اولسلر بیلہ خستہ و یولجیلرلی اوروج طوتہ بہ بیلہ جکاری صراحتہ بیلدیرلکدہ در، حق (قضا) دیکر ایکی عذرہ (۱) مرض و سفرہ مخصوص ایکن، اطعام مسکین فدیہ سنی ویرمش اولانلرک بوکادہ مجبور بولنقدقلری آیت کریمہ نک مآلندن استنباط اولنیور» دیورسکیز۔

مساعدہ کزی رجا ایدہ رک عرض ایدیورم۔ بو مطالعہ کزدہ شان استادیتہ شایان اولمایہ جق قدر غرابٹ وار؟

اولاً «یطیقونہ» لفظ شریفندہ کی ضمیر منصوب یوقاریدہ سبق ایتمش اولان «صیام» راجعدر، آلت طرفدہ کلہ جک اولان فدیہ بہ دکل، او وقت «اضمار قبل الذکر» لازم کلیرکہ ضعف تألیفک بوقسمہ قرآن عظیم الشاندہ دکل، آثار عربیہ دہ بیلہ پک کوچ لکلہ مصادف اولورسکیز؛ «صاریقسز علمادن» دیہ توصیف بیوردیغکیز دوستکیز ایلہ بوجہ حق استشارہ بیورمش اولسہ ایدیکیز ظن ایدرم بوتخلفقلرہ هیچ محل قالمازدی۔